

ze, waarop hij een ieder ontving, die zich tot hem vervoegde, en uit zijne wetenschappelijke mededeelingen verlangde nut te trekken.

Moest onze Klasse eene eer daarin stellen, de namen van zulke Buitenlanders bij die harer Leden te voegen, en betaamde het haar, thans aan derzelver nagedachtenis de welverdiende hulde toe te brengen; met onaangenamer gewaarwordingen, echter, moeten wij gewag maken van het verlies van verdienstelijke Leden, die aan onze werkzaamheden een dadelijk aandeel namen, en die wij als een belangrijk gedeelte van ons zelve moeten aanmerken.

En ook nog tot zulk eene mededeeling vind ik mij geroepen.

Nog in diepe rouwe gedompeld over den dood van VAN SWINDEN, ontviel ons ook, in **JAN FREDERIK KEYSER**, een man... over wien in het openbaar te spreken, ik mij eenigzins huiverig gevoelen moet; en dat om een aantal redenen.

Eene voorname reden is deze, dat, hoezeer dezelve meer dan twintig jaren lang in deze Stad gewoond, en zich niet opzettelijk verborgen gehouden heeft, velen der hier aanwezigen hem denkkelijk op zijn best hebben hooren noemen.

Anderen zullen hem, ja, bij name kennen, als iemand, die *nog al liefhebberij scheen te hebben* voor Sterrekunde; dan ook deze zullen het welligt toch wat sterk gevonden hebben, dat een zoo weinig vermaard man tot Lid van het Instituut is benoemd geworden.

Maar dit nu eens zoo zijnde, zal men het zeer eigenaardig vinden, dat hem na zijnen dood een aantal deugden en goede hoedanigheden toegekend worden, waarin men bij zijn leven geen erg had.

Evenwel zal ook dit, in zulk eene achtbare Vergadering, met mate behooren te geschieden, zoo de Spreker prijs daarop stelt, dat men zijne waarheidsliefde niet verdenke,

En

En daarop stel ik den hoogsten prijs, Toehoorders! en evenwel, in spijt van allen, die het niet mogten kunnen gelooven, omdat zij er nooit van gehoord hebben, en met de bewustheid, op welke plaats en voor welke mannen ik hier spreke, aarzel ik niet, onzen KEYSER te noemen, eenen der uitmuntendste Wis- en Sterrekundigen, welke immer geleefd hebben.

Als zoodanig was hij reeds voor jaren bekend bij Franschen, bij Engelschen, en bij Duitschers; als zoodanig verschijnt hij in de schriften van LA LANDE, VON ZACH, BODE, en andere mannen van dien stempel; als zoodanig kende hem ook meer dan één Lid onzer Klasse, nog vóór dat hij zelf Lid daarvan was; hij, wiens Lidmaatschap aan het Nederlandsche Instituut tot eer verstrekte, meer dan het hem vereerde.

Doch ik behoef er niets meer bij te voegen, en ik behoef niets van dat alles te bewijzen. Onder zijne Leerlingen zijn er, en daar zijn er hier tegenwoordig, op welken wij roem dragen, en die voor hem getuigen.

Wat zeg ik! nog meer getuigen immers voor hem die Sterrekundige Waarnemingen zelve, die Gij thans niet meer slechts in Buitenlandsche Geschriften behoeft op te sporen; daar op dezen dag wederom een Deel der Gedenkschriften van onze Klasse is uitgekomen, waarin dezelve, met die eenvoudigheid, daar neêr gesteld zijn, die den geheelen man kenfchetste.

Daaruit blijkt onder anderen, hoe ongeloofelijk zulks ook aan velen moge schijnen, dat *de juiste ligging van Amsterdam niet bekend is geweest, vóór dat KEYSER dezelve op onwraakbare gronden bepaald heeft.*

En wie was KEYSER voor het overige, en hoe is hij zulk een man geworden? Hij is zulks geworden door natuurlijke begaafdheid en zucht voor Wetenschap, en werd geenszins begunstigd door uitwendige omstandigheden, noch in vroegeren, noch in lateren leeftijd.

B

Een

Een Nasfauer van geboorte (*), en een Zoon van onbemiddelde Ouders, wist men hem geene andere bestemming te geven, dan die van Soldaat; en aldus geraakte hij, onder een der Nasfausche Regementen, in dienst van dezen Staat.

Daar zijne vaardigheid, vooral in het rekenen, hem spoedig tot Onder-officier deed benoemen, en het in dien stand aan geen ledigen tijd ontbreekt, deed hem zijne natuurlijke neiging, overal, waar hij in bezetting lag, naar wiskundige boeken onderzoek doen, die hij met gretigheid las. Stiet hij op eene zwarigheid, dan vond hij ligt iemand, die dezelve opruimde, om dat hij zoo lang zocht, tot dat hij iemand gevonden had.

Dan het duurde niet lang, of KEYSER vond geene zwarigheden méer, maar wist die van anderen op te losfen. Hij nam toen zijn ontslag uit den Krijgsdienst, en vond zijn bestaan, in Amsterdam, door het geven van lesfen in de Wis- en Sterrekunde, op welke Wetenschap hij zich nu ook met kracht, en zonder medehulp van anderen, toelegde.

Zijne waarnemingen zond hij aan Buitenlandfche Geleerden, die dezelve wisten te waarden.

In lateren tijd kreeg hij een Ambt bij de Stedelijke Middelen, waar toe iemand vereischt werd, die de inhoudsmaten, en de daarop gegronde belasting, met vaardigheid wist te berekenen. Iets dat voor een man, als KEYSER, eene kleinigheid was, maar hem belangrijk maakte voor dat gedeelte van het geldelijk beheer dezer Stad: want hoe zeer het niet aan liefhebbers tot Ambten ontbreekt; de liefhebberij tot werken is minder algemeen, en vooral tot datgene, wat men hoofdbrekend werk noemt.

Het

(*) Geboren te Dietz, in 1766.

Het matige inkomen, dat hij hiervan genoot, gelijk ook van het huisonderwijs, dat hij bovendien nog bleef geven, voldeed allezins aan de behoefte van eenen man, die geen talrijk huisgezin had, en die te voren van zijn Sergeants traktament nog zooveel had weten te besparen, dat hij allengs eene verzameling van boeken en voortreffelijke werktuigen had verkregen.

Hij was daarenboven een zedelijk goed man, om zijne regtschapenheid bemind bij allen, die tot zijnen post eenige betrekking hadden.

Hij was een ongeveinsd man, die in alles waarheid zocht, en niets dan waarheid. Inderdaad eene loffelijke eigenschap, maar die toch ook haren lastigen kant heeft, in het oog van velen!

Een man, die er niet om denkt, om een ander te verdringen; die niemand vleit; die gestadig werkzaam is, en meent dat het zoo behoort; en die het aan anderen overlaat, om met zijne ontdekkingen voordeel te doen — het zou al wonderlijk moeten loopen, indien zoo iemand, gelijk men het noemt, fortuin maakte.

In dien zin, zoo als gebleken is, heeft onze KEYSER dan ook geen fortuin gemaakt, en deswege beklagen wij niet hem, maar veeleer diegenen, die onze Hooge Scholen van bekwame Leeraren, ook in de Wis- en Sterrekunde, voorzien moesten, en die niet schijnen geweten te hebben, dat KEYSER in de wereld en in hunne nabijheid was.

Vrede zij met Uwe Asfche, nederige, van de meesten Uwer Medeburgeren zoo weinig gekende en gewaardeerde, hoogstverdienselijke man, aan wien, uit naam van de Eerste Klasse van het Koninklijk Nederlandfche Instituut, deze plechtige hulde te mogen toebrengen, ik mij tot eene groote eer rekene, gelijk ik het mij bij Uw leven eene eer rekende, met U, Lid eener Vergadering te zijn!

En bedrieg ik mij niet, dan zie ik ook reeds voor mijne oogen den man, die, zelf Wis- en Sterrekundige, U in KEYSER den Geleerden schetsfen zal, met de kennis, die daartoe behoort. Daartoe zal hem zijn eigen

inborst dringen, zijne dankbaarheid, en zijn gevoel voor het waarlijk groote.

Dat ik onze Klasse ook geluk mogt kunnen wenschen, met het vervullen van zoo vele ledige plaatsen in ons midden! Voor mijnen Opvolger blijve deze taak bewaard!

Eenen aangenamen plicht mag en moet ik echter nog vervullen. Wij zien U wederom in ons midden, Hooggeleerde REINWARDT, Hoogstverdienftelijk Medelid dezer Klasse, achtungwaardig Vriend! Door Uw vertrek naar Indië verloor onze Klasse een dierbaar gedeelte van haar eigendom; dan, heerlijk vergroot en verrijkt, hebt Gij het haar terug gebragt! Smaak nog lang de vrucht van Uwen arbeid, en help wederom den roem en luister van het Instituut vergrooten!

Thans belet mij de tijd verder te spreken. Schenkt dan Uwe opletendheid aan het Verslag onzer Werkzaamheden, en daarna aan de Voordragt van ons Medelid MOLL!

Waarna door den Sekretaris werd voorgelezen het navolgend Verslag:

ZEER